

דוח פעילות יועצת הנשיא לקידום נשים במדע במכון ויצמן למדע לשנת תשע"ט

פרופ' ליאה אדדי

יועצת הנשיא לקידום נשים במדע

תפקידים נוספים במכון ויצמן:

חוקרת פעילה בפקולטה לכימיה
חברה בוועדה המייעצת לנשיא מכון ויצמן
Chairman of the Clore Scholars Programme
ראש תוכנית חוקרי ויצמן צעירים מהמגזר הערבי

בתחילת שנת פעילות זאת נכנסתי לתפקיד היועצת, לנגד עיניי עמד הצורך להכיר, לאתר ולהבין את סטטוס הנשים המדעניות במכון ויצמן, מהם האתגרים הניצבים מולן, כיצד אפשר לעודד מדעניות צעירות בשלב הפוסט דוקטורט להמשיך בקריירה מדעית ולעזור להן להתמודד עם האתגרים השונים, החל מאתגרים מקצועיים ועד לאתגרים של משפחה וילדים.

הפעילות שלנו השנה התרכזה בכמה היבטים:

1. היכרות עם הקבוצות השונות הפועלות במכון ואיתור הצרכים שלהן
2. מלגות, פרסים ותמיכה בנסיעות
3. הגברת המודעות לשוויון מגדרי
4. קשר עם הקמפוס

להלן פירוט הפעילויות:

1. היכרות עם הקבוצות השונות הפועלות במכון ואיתור הצרכים שלהן

עם כניסתי לתפקיד, ערכתי פגישות היכרות עם אוכלוסיות שונות במכון על מנת לנסות ולהבין את הצרכים שלהן ולשמוע את דעתן. בנוסף, נפגשתי עם קולגות מהמכון לצורך היכרות והגברת המודעות לנושא.

האוכלוסיות והקולגות שפגשתי הם:

- סטודנטיות לתואר שני ולתואר שלישי
- פוסט דוקטורנטיות
- מדעניות הסגל (הן במסלול מקביל למסלול ראשי קבוצות מחקר)
- פורומים הסטודנטיות שקיימים בקמפוס
- דיקנית מדרשת פיינברג ואחראי על תחום הפוסט דוקטורנטיות
- יו"ר המועצה של מדעני הסגל
- יו"ר ועדת ההיגוי של הגנים, מעונות היום והצהרון בקמפוס

הפגישות היו מבחינתי חשובות ומלמדות מאוד ואכן צצו בהן סוגיות שיש לטפל בהן בהקדם בקמפוס ושאינו פועלת לקידומם, כגון: הגדלת מספר המקומות במעונות היום, מיפוי חדרי ההנקה

במכון, הארכת ימי החופשה לבני/ות הזוג של סטודנטיות שילודות, איך להביא לידיעת הנשים על הפעילויות שלנו ולרתום אותן לקחת בהן חלק, וכו'...

2. מלגות, פרסים ותמיכה בנסיעות

ישנן כמה תוכניות דגל שמכון ויצמן יזם ומפעיל וביניהן:

- פרס לעידוד ליציאה להשתלמות בתר דוקטוריאלית

מכון ויצמן יזם ומפעיל את התוכנית הלאומית לפרסי מחקר בתר-דוקטוריאליים לקידום נשים במדע. התוכנית החלה בשנת 2007 ומחלקת כל שנה 10 פרסים בסכום של עד 25,000 דולרים אמריקאים בשנה (גובה הפרס הוגדל השנה), בנוסף הוחלט השנה כי הפרס יינתן רטרואקטיבית משנת 2017 גם בשנה השלישית (במקום לשנתיים). הפרס מהווה תוספת למלגת ההשתלמות הבתר-דוקטוריאלית בחו"ל ומיועד לדוקטורנטיות ישראליות מצטיינות מכל אוניברסיטאות המחקר בארץ בתחומי מדעי החיים, פיזיקה, כימיה, מתמטיקה ומדעי המחשב. עד כה ניתנו 136 פרסים ואחוז ניכר מהזכות שסיימו את ההשתלמות נקלטו כחברות סגל (כ-66%). ועדה הכוללת חברי סגל בכירים (נשים וגברים) ממוסדות שונים בארץ המייצגים את התחומים הנ"ל בוחרים את הזכות ע"פ מצוינות מדעית. היועצת היא מנהלת התוכנית ויו"ר הועדה. אנחנו שומרים על קשר עם הזכות ועוקבים אחרי הצלחותיהן.

(לינק למידע: [פרס לעידוד ליציאה להשתלמות בתר דוקטוריאלית](#))

- פרס לעידוד השתלמות בתר דוקטוריאלית משולבת

המכון מציע מלגה המאפשרת לנשים השתלמות בתר-דוקטוריאלית משולבת במכון ויצמן ובמעבדה נוספת בחו"ל. המועמדות שוהות במעבדה בחו"ל לתקופות קצרות לשם מחקר ובכך רוכשות את החשיפה והניסיון בעבודה בחו"ל הכה חיוניים להתפתחותן המדעית. התקווה היא שהתנסות זו תעזור לנשים שאין באפשרותן לנסוע לתקופה ממושכת לבתר-דוקטורט בחו"ל ולפתוח להן אפשרות עתידית למשרה אקדמית בארץ. גובה המלגה הינו 10,000 דולר אמריקאים לשנה למשך שנתיים. זאת כמובן בתוספת למלגת הקיום הרגילה שמקבל כל בתר-דוקטורנט במכון ויצמן. התוכנית מנוהלת ע"י מדרשת פיינברג יחד עם היועצת.

התוכנית היתה עד כה בפילוט וכעת אנו מנסים לשפרה ולהעצימה.

(לינק למידע: [פרס לעידוד השתלמות בתר דוקטוריאלית משולבת](#))

- משרת "גשר"

יזמה זאת של מכון ויצמן מאפשרת לנשים אשר אינן יכולות להישאר בחו"ל בשנה האחרונה של ההשתלמות מסיבות שונות, להשלים את ההשתלמות הבתר דוקטוריאלית ע"י קבלת מעמד של מתמחה בכירה במכון ויצמן, המכון נותן את ההזדמנות לסיים את ההשתלמות ובכך להגדיל את הסיכויים להמשיך במשרה אקדמית בעתיד.

המשרה מותנת באישור הדיקן וראש המחלקה. עד כה לקחו חלק בתוכנית 3 נשים ועוד מספר נשים פנו להתקבל.

(לינק למידע: [משרת גשר](#))

- פרס ויצמן לנשים במדע

מכון ויצמן יזם ומעניק הפרס מאז 1994, הפרס ניתן כל שנתיים בתחומי ידע שונים, השנה הוא ניתן בתחום מדעי החיים, הפרס מוענק לנשים אשר מצליחות במדע שלהן בצורה יוצאת דופן, הן מוזמנות לטקס מכובד מאוד במעמד נשיא המכון, מעבירות הרצאה מדעית ומקיימות פגישות מדעיות עם מדענים, מדעניות לרבות סטודנטיות מהמכון. זכות פרס זה מהוות מודל לחיקוי והשראה להישגיות. (לינק למידע: [פרס ויצמן לנשים במדע](#))

- תמיכה בנסיעה לחיפוש השתלמות בתר-דוקטוראלית

המכון מעניק תמיכה כספית לדוקטורנטיות אשר נוסעות להתראיין במעבדות לצורך השתלמות עתידית בחו"ל, תמיכה זאת ניתנה לאחר זיהוי המצוקה הכספית והאישית בלנסוע ולחפש השתלמות בחו"ל, ישנם מחסומים רבים אשר אנו מנסות לפרוץ (אין זה המקום לפרטם כאן), תמיכה זאת מהווה עידוד ליציאה להשתלמות.

- תמיכה בדוקטורנטיות לנסיעה לכנס עם ילדים בגיל הרך

המכון מעניק תמיכה כספית למי שיוצאת לכנס עם ילד בגיל הרך ומלווה שישמור עליו כאשר הסטודנטית בכנס. התמיכה מכסה את עלות הטינוק והמלווה. דוקטורנטיות רבות משתמשות בתמיכה זאת, זה מאפשר להן לנסוע לכנסים חשובים בקריירה המדעית שלהן. השנה ניתנה תמיכה ל- 10 סטודנטיות בגובה של כ- 10,000 דולר אמריקאי.

- אירוע חשיפה למלגות

השנה לראשונה ערכנו אירוע אשר הוזמנו אליו סטודנטיות ופוסטדוקיות מכל האוניברסיטאות בארץ, ההיענות היתה גדולה (כ- 90 משתתפות) ובו סיפרנו על מלגות הדגל של מכון ויצמן: התוכנית הלאומית והמשולבת לפרסי מחקר בתר-דוקטוראליים. האירוע היה מוצלח מאוד ואכן השאלות היו רבות, באירוע נערך גם פאנל בנושא יציאה לפוסטדוק אשר עורר עניין רב.

3. הגברת המודעות לשוויון מגדרי

ברצוני לנסות ולהעלות את המודעות לשוויון מגדרי בתחומים שונים, נעשו מספר פעילויות בנושא השנה כגון:

- פודקסט בנושא נשים במדע ובנושא הטיה לא מודעת

הוקלטו שני פודקסטים מרתקים, האחד בנושא נשים במדע וההתמודדויות עם אתגרים לאורך הקריירה, מלווה בסיפורים אישיים, בפודקסט השתתפו אנוכי ותמר מוראד (ראש הכתבים של מכון ויצמן, כמראיינת). הפודקסט השני, בנושא הטיה לא מודעת, נושא זה עולה לכותרות יותר ויותר והיה חשוב לי לעורר דיון בנושא, בפודקסט השתתפו אנכי, פרופ' דניאלה גולדפרב, פרופ' שרון מרגליות ויבשם עזגד (דובר המכון כמראיין).

- יום האישה

קיימנו השנה אירוע לכלל הקמפוס, נשים וגברים כאחד, אשר בו התארכה העיתונאית דנה ויס, דנה סיפרה על הקשר למגדר בעולם התקשורת והתמודדויות שלה כאישה בעולם התקשורת. נערכה גם פגישה אינטימית עם דוקטורנטיות. דנה בהחלט מהווה מודל לחיקוי בתחומה.

- מפגשים/הרצאות:

- מתן הרצאה והשתתפות בכנס סוגיות בשיוויון מגדרי בפיסיקה שנערך במכון ויצמן אוקטובר 2019, את הכנס ארגנו פרופ' יוסי ניר ודר' מיטל יונה.
- מתן הרצאה לפורום נשים במקצועות בכירים במסגרת אירוע לידידי מכון ויצמן למדע בציריך, שוויץ.
- מס' הרצאות בנושא לגורמים שונים במכון ויצמן

4. קשר עם הקמפוס

חשוב מאוד לדעת, להביא לידיעת אנשי מכון ויצמן כי הפונקציה של קידום נשים במדע והיועצת לנשיא קיימת, עם נכונות לשמוע, לסייע ולקדם נושאים חשובים הקשורים למגדר.

על מנת לקיים קשר זה נערכו מספר פעילויות:

- פורום סטודנטיות

קיימים מספר פורומים של סטודנטיות מהפקולטות השונות, הן מנהלות את הפורומים בעצמן בעידוד שלנו, אנו תומכות כספית בהבאת הרצאות שונות, כיבוד למפגשים מיוחדים, רעיונות למפגשים, פלטפורמה למידע ועוד.

חשיבות הפורומים היא עצומה, הסטודנטיות שהן מדעניות העתיד מרגישות שיש להן קבוצת תמיכה, קשרי חברות ושהן מקבלות תכנים חשובים להמשך התואר שלהן והקריירה המדעית שמלאה באתגרים.

(לינק למידע: [פורום הסטודנטיות באתר Women In Science](#))

- תוכנית ליווי אישי

התוכנית מופעלת בקמפוס מזה מספר שנים, התוכנית מאפשרת לכל סטודנטית לתואר שני, דוקטורט ופוסט דוקית לקבל ליווי אישי ממדענית (ראש קבוצת מחקר) אישה אשר אינה המנחה הישירה שלה ושאינה מהמחלקה שלה, הליווי ניתן על כל הנושאים האפשריים (למעט המדע), נושאים כמו: קריירה, שילוב משפחה וילדים, אתגרים שונים ועוד. בתוכנית לוקחות חלק בשמחה רבה כל מדעניות המכון ומשתתפות בו כ- 25 סטודנטיות/פוסט דוקיות בכל שנה.

(לינק למידע: [תוכנית ליווי אישי באתר Women In Science](#))

- ערב הכנה ליציאה לפוסט

על מנת לנסות ולהפחית את הלחץ ולנסות ולדרבן יציאה להשתלמות בחו"ל נערך ערב בנושא לדוקטורנטיות ופוסטיות שחושבות לנסוע ולבניות/זוגם/, בערב הם שמעו חוויות מהפוסט של מדעניות שחזרו ושל בני זוגם/. בערב זה עלו שאלות רבות וענייניות וגם נוצרו קשרים בין הזוגות והבנה כי אני לא לבד וכי עוד בני/ות זוג עומדים מול החלטה חשובה זאת. נראה כי השיח היה חשוב מאוד.

- סדנאות מנהיגות לסטודנטיות

סדנאות אלה מתקיימות יומיים מחוץ למכון (צובה או יערים), הסדנאות נותנות כלים להתמודדות, התמדה, ניהול זמן וקריירה. הסדנאות ניתנו בהתאמה לשתי קבוצות, קבוצה של סטודנטיות לתואר שני ולסטודנטיות לתואר שלישי, לאחר תקופה של חצי שנה נערכו סדנאות מעקב לכל קבוצה. הסדנאות נערכות כבר מספר שנים והתגובות מאוד חיוביות.

- קשר עם מדעניות המכון

ישנה חשיבות לשמר את הקשר בין מדעניות המכון, לצערי הן אינן רבות ועסוקות בעבודה היומיומית, כנסים ועוד. השנה המדעניות לקחו הפסקה לערב אחד והן הוזמנו לביתי, שם נערכה היכרות בין המדעניות החדשות לוותיקות, חגגנו את קבלת החדשות, את הפרסים שקיבלו הנשים השנה ואת העלאות הדרגה. בנוסף, פגשתי לארוחת צהריים אינטימית את המדעניות החדשות שהגיעו למכון, על מנת שיערכו היכרות ביניהן וישמעו על הפעילות שלי.

אני רואה חשיבות עצומה ביחס אישי, במהלך השנה תמכתי בלא מעט נשים מדעניות מהמכון ובחו"ל בסוגיות שונות, ניסיתי למצוא פתרונות, לתמוך ולתת כוח בסיטואציות שצצו, קלות ולא פשוטות כאחד, על מנת שיוכלו להתמודד, להצליח ולהמשיך במדע שלהן.

מידע לגבי הפעילויות שלנו, מלגות ומידע נוסף ניתן למצוא באתר האינטרנט שלנו

[Women In Science website](#)